

BÖLÜM 13

ALKOL VE MADDE BAĞIMLILIĞI TEDAVİSİ

*Doç. Dr. Ceyhan Balcı Şengül
Doç. Dr. Cem Şengül*

GİRİŞ

Günümüzde toplunu tehdit eden en önemli problemlerinden olan alkol ve madde kullanım bozuklukları (AMKB) çok yönlü ele alınması gereken bir tablodur. Modern tıbbın temel yaklaşım yolu olan “biyopsikososyal model” AMKB’na tam olarak uymaktadır. Çünkü bağımlılık sendromunun ortaya çıkmasında kişinin biyolojik yapısı, psikolojik durumu ve sosyal çevresi birlikte rol oynamaktadır. Bu nedenle bağımlılık sendromunu ele alırken tüm bu durumlar göz önüne alınmalı ve ona göre tedavi seçilmelidir. Bireysel, grup psikoterapileri ve rehabilitasyon programları tedavinin olmaz ise olmazlarıdır. Bu tedavi metotlarına farmakoterapinin de eklenmesi ile tedavide başarı artmakta ve hastaya bütüncül bir tedavi sunulabilmektedir (Şengül ve Dilbaz 2014)

Bağımlılık psikofarmakolojisinde gelişmeler, psikiyatrinin diğer alanlarındaki ilerlemelere göre daha yavaş olmuştur. 1950’lerden sonra depresyon, şizofreni gibi hastalıkların farmakolojik tedavisinde önemli gelişmeler olmuş ve bu hastalıkların tedavisinde etkili onlarca farmakolojik ajan piyasaya çıkmıştır. Alkol ve madde bağımlılığı tedavisi uzun süre sadece sosyal ve davranışsal yaklaşımlar ile sürdürülmüştür. Yirminci yüzyılın sonuna kadar madde bağımlılığı tedavisinde onay almış tek

KAYNAKLAR

- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental health (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.
- Arikan Z (2010) Alkol ve madde bağımlılığında tedavi ve genel ilkeleri. Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics 3:28-38.
- Asevedo E, Mendes AC, Berk M ve ark. (2014) Systematic review of N-acetylcysteine in the treatment of addictions. Rev Bras Psiquiatr. 36:168-75.
- Baltiera DA, Andrade AG (2003) Efficacy of acamprosate in the treatment of alcohol-dependent outpatients. Rev Bras Psiquiatr 25:156-9.
- Brunetti M, Di Tizio L, Dezi S ve ark. (2012) Aripiprazole, alcohol and substance abuse: a review. Eur Rev Med Pharmacol Sci 16:1346-54.
- Goniewicz ML, Delijewski M. (2013) Nicotine vaccines to treat tobacco dependence. Hum Vaccin Immunother 9:13-25.
- Gossop M, Carroll KM (2006) Disulfiram, cocaine, and alcohol: two outcomes for the price of one? Alcohol Alcohol 41:119-20.
- Graham R, Wodak AD, Whelan G (2002) New pharmacotherapies for alcohol dependence. MJA 177:103-7.
- Guglielmo R, Martinotti G, Clerici M ve ark. (2012) Pregabalin for alcohol dependence: a critical review of the literature. Adv Ther 29:947-57.
- Johnson B (2007) Naltrexone long-acting formulation in the treatment of alcohol dependence. Therapeutics and Clinical Risk Management 3:741-49.
- Johnson BA, Roache JD, Ait-Daoud N ve ark. (2002) Ondansetron reduces the craving of biologically predisposed alcoholics. Psychopharmacology 160:408-13.
- Johnson BA, Rosenthal N, Capece JA ve ark. (2007) Topiramate for treating alcohol dependence. JAMA 298:1641-51.
- Kenna GA (2010) Medications acting on the serotonergic system for the treatment of alcohol dependent patients. Current Pharmaceutical Design 16:2126-35.
- Kiefer F, Jahn H, Tarnaske T ve ark (2003) Comparing and combining naltrexone and acamprosate in relapse prevention of alcoholism. Arch Gen Psychiatry 60:92-99.
- Kosten TR, George TP (2002) The neurobiology of opioid dependence: implications for treatment. Sci Pract Perspect 1:13-20.
- Kreek MJ, Vocci FJ (2002) History and current status of opioid maintenance treatments: blending conference session. J Subst Abuse Treat 23:93-105.
- Loftis JM, Huckans M. (2013) Substance use disorders: psychoneuroimmunological mechanisms and new targets for therapy. Pharmacol Ther 139:289-300.
- Maciulaitis R, Kontrimaviciute V, Bressolle FM ve ark (2008). Ibogaine, an anti-addictive drug: pharmacology and time to go further in development. Anarrative review. Hum Exp Toxicol ; 27:181-94.

- Mason BJ, Heyser CJ (2010) Acamprosate: a prototypic neuromodulator in the treatment of alcohol dependence. *CNS Neurol Disord Drug Targets* 9:23-32.
- Minozzi S, Amato L, Vecchi S ve ark. (2010) Anti convulsants for alcohol withdrawal. *Cochrane Database Syst Rev*. 2010; 17:CD005064.
- Mirsal H, Yaluğ I, Tan D ve ark. (2005) Delirium-associated disulfiram and ethanol interactions. *Prim Care Companion J Clin Psychiatry* 7:235-7.
- Nestler EJ. (2004) Molecular mechanisms of drug addiction. *Neuropharmacology* 47:24-32.
- Pani PP, Trogu E, Vacca R ve ark. (2010) Disulfiram for the treatment of cocaine dependence. *Cochrane Database Syst Rev* 20:CD007024.
- Ray LA, Heydari A, Zorick T (2010) Quetiapine for the treatment of alcoholism: scientific rationale and review of the literature. *Drug Alcohol Rev* 29:568-575.
- Ray LA, Hutchison KE (2007) Effects of naltrexone on alcohol sensitivity and genetic moderators of medication response: a double-blind placebo-controlled study. *Arch Gen Psychiatry* 64:1069-77.
- Ross S, Peselow E (2009) Pharmacotherapy of addictive disorders. *Clin Neuropharmacol* 32:277-89.
- Soyka M (2013) Nalmefene for the treatment of alcohol dependence: a current update. *Int J Neuropsychopharmacol* 18:1-10.
- Şengül C (2010) İlaç suistimali ve İlaç Bağımlılığı. *Türkiye Klinikleri J Neurol Special Topics* 3:199-203.
- Şengül C, Dilbaz N (2014) Alkol ve madde bağımlılığı tedavisinde kullanılan endikasyon almış ve almamış ilaçlar. *Psikiyatride Güncel* 4:131-39.**
- Şengül C, Herken H (2009) Genetikten Epigenetiğe alkol bağımlılığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 10:239-45.
- Şengül C Herken H (2009) Dopaminerjik sistem ve bağımlılık. *Bağımlılık Dergisi* 10:155-61.
- Şengül C, Dilbaz N (2013) Alkol aşermesinin nörobiyolojisi, genetiği ve tedavisi. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences* 26:381-87.
- Toker Uğurlu T, Balcı Şengül C, Şengül C (2012) Bağımlılık Psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* 4:37-50.
- Uzbay IT (2008) Serotonergic anti-depressants and ethanol withdrawal syndrome: a review. *Alcohol Alcohol* 43:15-24.
- Wesson DR, Smith DE (2010) Buprenorphine in the treatment of opiate dependence. *J Psychoactive Drug* 42:161-75.